

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

MEDDELELSER

OM

FORBEREDELSESSKOLEN

I SKOLEAARET 1878—79.

Forberedelseskolens Opgave er at forberede til Latinskolen. Det er nemlig blevet nødvendigt, at Disciple, der skulle optages i Latinskolens nederste Klasse, faa en særegen, dertil sigtende Forberedelse, thi da de lærde Skolers to nederste Klasser bleve nedlagte ved Skoleloven af 1871, blev deres Undervisningskursus forkortet med 2 Aar, og medens en Dreng før i sit 10de Aar kunde optages i en lærd Skole med de Kundskaber, han medbragte fra en Almueskole, maa han nu ved Optagelsen i sit 12te Aar allerede være i Besiddelse af de Kundskaber, han tidligere brugte mindst 2 Aar til at erhverve sig i de nu nedlagte Klasser. Og Latinskolen maa strengt holde paa, at de Disciple, den nu optager i nederste Klasse, virkelig ere modne og i Besiddelse af de befalede Kundskaber, thi Tiden spildes og Arbejdet splittes, naar Læreren skal indøve en Discipel i dette, en anden i hint af det rent Elementære; har man ikke Drengene for sig, der ere nogenlunde ensartet forberedte og saa udviklede, at de virkelig selv kunne lære en Lektie, da kan man ikke lægge en Plan for sin Undervisning og saaledes heller ikke i Aarets Løb naa, hvad man skal, hvoraf Følgen atter bliver, at Skolens Plan forrykkes Led for Led, fra Klasse til Klasse.

Det var i Erkjendelsen heraf, at Latinskolens Lærere, saasnart de to nederste Klasser bleve nedlagte, strax satte sig i Bevægelse for at faa Forberedelsesskoler i Gang, thi de saa, at den lærde Skoles Existens var truet, da Adgangen til den vanskeliggjordes, og for de Uformuendes Vedkommende saa godt som spærredes, eftersom disse jo ikke let vilde kunne magte at give deres Børn den fornødne Forberedelse ved en bekostelig

Privatundervisning. Der oprettedes derfor Forberedelsesskoler i alle de Byer, hvor der fandtes Latinskoler, og flere Steder sattes de endog i umiddelbar Forbindelse med Latinskolen. Her i Horsens bestaar Forberedelsesskolen udelukkende ved egne Midler, og den har først i de sidste Aar, mod Lejeafgift til Staten, faaet Tilladelse til at bruge to ubenyttede Klasseværelser i Latinskolens Bygning samt tillige erholdt Adgang til Legepladsen og Gymnastiksalen.

Den Krisis, der truede den lærde Skole, synes nu at være overstaaet, og man tør maaske endog sige, at den lærde Skole har vundet i Sympathi hos den store Almenhed. I hvert Fald er det glædeligt at se, hvorledes rundt omkring i Byerne, ved private og offentlige Midler i Forening, højere Undervisningsanstalter oprettes; og den Erkjendelse synes at vinde Indgang, at naar det gjælder Ungdommens Oplæring, bør alle Partier mødes i Enighed, thi Undervisning og Opdragelse er et virkeligt Folkeanliggende, og at virke til den Sags Fremme, hver efter sin Evne og med sine Midler, er en Pligt mod Fædrelandet.

Jo mere systematisk anlagt, plaumæssigt gennemført og derved grundigere en Undervisning er, desto mere opdragende og disciplinerende — og altsaa netop dannende — virker den, thi det er gennem selve Undervisningens Fordringer til Nøjagtighed og samvittighedsfuld Pligtopfyldelse, at den rette Tugt og Disciplin skal fremmes og hævdes. Det Løftende og Vækkende ved Undervisningen skal man ikke ligefrem gaa ud paa at fremkalde; det kommer af sig selv gennem en grundig og livlig Behandling af Læregjenstandene. Da den lærde Skoles Undervisning stiller de strengeste Fordringer til Flid og Grundighed, er den netop derfor ogsaa den mest opdragende og disciplinerende, og den lærde Skole er tillige den folkeligste af alle Undervisningsanstalter, thi indenfor dens Mure forsvinde alle sociale Forskjelle; det er kun Mennesket, der tages Hensyn til. Men selv den laveste Undervisningsanstalt har en Del af Folkeopdragelsen i sin Haand og virker saaledes i det Heles, i Fædrelandets Tjeneste, ikke blot ved at bibringe Kundskaber, men ogsaa ved at disciplinere. Hvad dette sidste imidlertid angaar, kan Skolen kun gjøre sin Gjerning halvt, naar den ikke støttes af Hjemmet. Det er Hjemmet og Skolen i Forening, der

for Barnet repræsentere Pligt og Autoritet, og at bi-bringe de Unge Respekt herfor hører ogsaa, og ikke mindst, med til enhver Skoles Opgave, thi denne Følelse er en af Samfundets Grundpiller.

At møde i rette Tid paa Skolen, hverken for tidligt eller for sildigt, at sidde roligt i Timerne og med Opmærksomhed følge Undervisningen, at lære at tie og tale i rette Tid, at udføre de skriftlige Arbejder renligt og ordentligt, at vise sømmelig Færd paa Legepladsen og Gaden, alt dette er noget, Enhver vil være villig til at hævde som en Betingelse for al frugtbar Undervisning og Skolegang, saa længe Sagen saaledes blot henstilles i sin Almindelighed. Men skal alt dette pilles op i sine Enkeltheder, og Sagens Detailler tages for, hvilket jo dog er nødvendigt i en Skole, hvor hver enkelt Dreng skal behandles som et individuelt Væsen, da kan der ofte komme Tilfælde, hvor Hjemmet maaske er tilbøjeligt til at synes, at Skolen hænger sig for meget i Smaating, og Læreren selv kan tidt blive ærgerlig og kjed over at skulle paatale Ting, der synes at være Ubetydeligheder. Her gjælder det om for Læreren at have en vis Elasticitet, og for Hjemmet at have Fordomsfrihed og Resignation nok til at støtte Skolens Autoritet, thi slappes Disciplinen i Enkeltheder, er der Fare for, at der kan indsnige sig Løshed og Slaphed i det Hele, og da mister Skolen en stor Del af sin opdragende Betydning. Iøvrigt maa man ikke glemme, at al Undervisning og Opdragelse er et Produkt af to Faktorer: Natur og Kunst; undertiden trodser Naturen enhver Paavirkning af Kunst, undertiden springer den forbi al Kunst; men i saadanne Tilfælde bør hverken Skolen eller Hjemmet have Ansvar et eller Fortjenesten.

Vi ville derfor slutte denne Henvendelse til Forældre og Værger med at paakalde deres Bistand til Hævdelse af al god Orden, thi skjøndt Forberedelsesskolens Gjerning maaske kan synes ringe, naar den sammenlignes med det Arbejde, den danner Indledningen til, vil Enhver dog vist være villig til at indrømme, at det er af største Vigtighed, at Alvor og Stadighed allerede paa dette Trin indprentes Børnene.

Antallet af Skolens Disciple var ved Udgangen af forrige Skoleaar 38, hvoraf 15 optoges i den lærde

Skole. Det nuværende Antal er 52, der ere fordelt i 3 Klasser. Disciplene, der anføres i alfabetisk Orden, ere følgende:

III Klasse.

1. H. B. Black (Faderen Fysikus). 2. C. V. O. Christensen (F. Kjøbmand). 3. Vald. Clausen (F. Sognepræst). 4. B. Dessau (F. afd. Mægler). 5. J. Friis (F. Postmester). 6. C. A. H. Givskov (F. Skovrider). 7. H. C. J. Hansen (F. Dyrlæge). 8. A. Holm (F. Proprietær). 9. J. H. Jensen (F. Gaardejer i Skjævlund). 10. V. C. N. Juel (F. Kjøbmand). 11. N. S. Kjær (F. Skomagemester). 12. C. Krentzfeldt (F. Proprietær). 13. C. A. D. Mourier (F. Herredsfoged). 14. H. J. Muns (F. Herredsfoged). 15. A. W. Müller (F. Adjunkt). 16. O. H. Nyholm (F. Lærer). 17. C. A. D. Therkildsen (Stedf. Gaardejer Nielsen i Molgjer). 18. F. Wang (F. Mægler). 19. D. J. Westergaard (F. Gaardejer Eskesen i Havrum).

II Klasse.

1. H. Aae (F. Godsforvalter). 2. H. Andersen (F. Kjøbmand). 3. C. C. Ankjær (F. Farver). 4. C. E. A. Blach (F. Fysikus). 5. Viggo Clausen (F. Sognepræst). 6. H. B. N. Dehlholm (F. Partikulier). 7. A. Fogh (F. Redaktør). 8. C. S. Gad (F. Læge). 9. E. M. Hansen (F. Stadsingeniør). 10. F. C. Jessen (F. Branddirektør). 11. M. Jensen (Plejef. Slægthusbesidder Herschend). 12. V. E. Juhl (F. Kjøbmand). 13. L. E. Kampmann (F. Herredsfuldsmægtig). 14. N. J. Koch (F. Proprietær). 15. P. M. Lind (F. afd. Guldsmed). 16. K. V. Monberg (F. Kjøbmand). 17. S. Muus (F. Herredsfoged). 18. C. A. Nielsen (F. Skolepedel). 19. F. A. C. Peschardt (F. Farver). 20. J. C. V. C. Petersen (F. Læge). 21. F. Stallknecht (F. Fabrikejer). 22. P. B. C. Westergaard (F. Kjøbmand).

I Klasse.

1. L. O. Aggerbeck (F. Fabrikant). 2. J. A. M. Hansen (F. Dyrlæge). 3. J. Herskind (F. Handelsagent). 4. J. A. E. Koch (F. Proprietær). 5. A. S. Madsen (F. Fabrikejer). 6. V. Malling (F. Kasserer). 7. N. C. Z. Møller (F. Smodemester). 8. J. C. E. Nielsen (F.

Farmaceut). 9. N. L. Nielsen (F. Vævermester). 10. O. F. B. Strange (F. afd. Kjøbmand). 11. C. J. Westergaard (F. Gaardejer Eskesen i Havrum).

Det er bekendt, hvilket Tab baade Latinskolen og Forberedelsesskolen led ved Overlærer Thornams og Adjunkt Lüths Død. Særlig maa det her fremhæves, at det er under deres Bestyrelse, at Forberedelsesskolen fra en ringe Begyndelse har arbejdet sig op til det for en saadan Skole temmelig betydelige Discipelantal, den nu har, og deres milde og humane Væsen var ogsaa godt skikket til at vinde Velvillie og Hengivenhed baade hos Store og Smaa. Da Forberedelsesskolen ved begge Bestyrernes pludselige og uventede Død var uden Ledelse, overdroge Latinskolens Lærere os Undertegnede dens Bestyrelse, som vi overtog fra Marts Maanedes Begyndelse af. Den lange Vakancetid foranledigede imidlertid forskjellige Uregelmæssigheder i Forberedelsesskolens Fag- og Timefordeling; disse Uregelmæssigheder ere dog nu afhjulpne, og Undervisningen er i det Hele bleven ført saaledes, som følgende Oversigt udviser.

III Klasse.

Dansk (3 Timer, Bruun). Matzens Læsebog, 2den Del, S. 1—118, er benyttet til Oplæsning og Analyse. Af Bojesens Sproglære er læst til § 57 med Forbigaaelse af enkelte Anmærkninger. Disciplene have lært 14 Digte, som de ere øvede i at fremsige.

Dansk Stil (2 T., Bruun). Der er skrevet omtrent 76 Stile, mest Gjengivelse af en oplæst Fortælling, nogle faa Gange Diktat; 10 af Stilene vare Hjemmestile af beskrivende eller fortællende Indhold. Interpunktionslæren er særligt indøvet.

Tysk (4 T., Iversen). Jürs's og Rungs Læsebog S. 1—17, 28—36, 47—62 og 131—160. Af Bruuns Grammatik Deklinationerne, de vigtigste Kjønnsregler, Pronominerne og de regelm. Verber. Efter Holbechs og Petersens Materialier skrevet eller læst S. 1—17 og 25—26 (c. 20 Stile).

Fransk (4 T., Lüth, senere Vraae). Sicks Læsebog, 1ste Afd., S. 1—49. Garrigues' Grammatik: det vigtigste af Formlæren, dog kun enkelte af de uregelm. Verber. 7 Stile efter Sicks Materialier, 1ste Afd.

Religion (2 T., Birch). Balslevs Lærebog § 1—55, samt Fadervor og Daaben. Balslevs Bibelhistorie forfra til Kirkens Historie. Nogle Salmer lærte udenad.

Historie (3 T., Müller). Af Kofoeds fragm. Historie, udg. af Thrige, er læst og repeteret Oldtiden og Middelalderen, repeteret den nyere Historie.

Geografi (2 T., Bruun). Efter Erslevs Lærebog Nr. 4 er læst og repeteret Sydeuropa og de fremmede Verdensdele. Af det øvrige tidligere læste er Mellemeuropa repeteret. Indledningen til Geografien er læst efter et kort Diktat.

Naturhistorie (2 T., Jensen). Efter Lützens Lærebog i Zoologien Nr. 2 er læst og repeteret Pattedyr og Fugle (S. 17—112).

Regning (5 T., Schmidt). Øvelser i de fire Regningsarter med hele Tal og Brøk, samt Opgaver i Decimalbrøk.

Skrivning (2 T., Jensen). Øvelser efter Forskrift.

Gymnastik (1 T., Svendsen). Gang- og Løbeøvelser, Springøvelser, Klavreøvelser, blandede Øvelser, smaa Marschture.

II Klasse.

Dansk (3 T., Jensen). Matzens Læsebog, 2den Del, S. 19—117 er benyttet til Oplæsning og Analyse. Af Bojesens Sproglære er læst fra § 1—57 med Forbigaaelse af en Del Anmærkninger.

Dansk Stil (3 T., Jensen). Der er skrevet 42 Diktatstile, 67 Gjenfortællinger af et to Gange oplæst eller fortalt Stykke, samt enkelte Versioner fra Tysk.

Tysk (4 T., Bruun). Kapers og Simonsens Læsebog for Begyndere S. 30—84. De tilsvarende Gloser er læste fra Dansk til Tysk. Det vigtigste af Grammatikens Formlære. Af Holbechs og Petersens Materialier er hver nederste Halvdel af S. 1—17 skrevet paa Tysk efter Diktat og derefter lært som Retroversion.

Fransk (2 T., Thornam, senere Jacobæus). Sicks Læsebog, 1ste Afd., Stykke 1—11. Lidt af Garrigues' Grammatik.

Religion (2 T., Birch). Af Balslevs Lærebog: Loven, den første Artikel samt Fadervor. Efter Balslevs Bibelhistorie: af det gamle Testamente forfra til Rigets Deling, af det nye Testamente til Jesu Lidelse og Død. Nogle Salmer lærte udenad.

Historie (3 T., Jensen). Efter Blochs „Mindre Lærebog i Historien“ er læst og repeteret Oldtidens Historie samt læst Middelalderens Historie.

Geografi (2 T., Bruun). Efter Erslevs Lærebog Nr. 4 er hele Europa, Tyrkiet undtaget, læst og repeteret.

Naturhistorie (2 T., Jensen). Efter Lützens Lærebog i Zoologien Nr. 2 er læst og repeteret Pattedyr og Fugle (S. 17—112).

Regning (5 T., Jensen). Alle Disciplene ere blevne ovede i de fire Regningsarter i benævnte Tal, de flinkere tillige i Brøkrægning efter Chr. Hansens Regnebog, 2den Del.

Skrivning (2 T., Glud). Øvelse efter Forskrift paa Skolens sorte Tavle.

Gymnastik (2 T., Svendsen). Som i III Klasse.

I Klasse.

Dansk (4 T., Frøken Fibiger). Matzens Læsebog, 2den Del, S. 70—194, benyttet til Oplæsning og Analyse. Bojesens Sproglære til § 24. Øvelse i at fremsige udenad lærte Digte og i at gjenfortælle det læste.

Dansk Stil (4 T., Frøken Fibiger). Omtrent 100 Stile, hvoraf enkelte Gjenfortællinger af et to Gange oplæst Stykke; de øvrige Diktatstile.

Tysk (4 T., Bruun). Kapers og Simonsens Læsebog for Begyndere S. 1—39. Af Grammatiken Substantivernes og regelm. Verbers Bøjning. Efter Holbechs og Petersens Materialier er der skrevet en Del Stile.

Religion (2 T., Frøken Fibiger). Balslevs Bibelhistorie: det gamle Testamente er læst og repeteret; af det nye Testamente er læst til „Jesu Opstandelse“.

Historie (4 T., Frøken Fibiger). Blochs mindre Lærebog: Oldtidens Historie læst og repeteret; Danmarks Historie til de oldenborgske Konger kortelig gennemgaaet.

Geografi (2 T., Jensen). Efter Granzows lille Geografi er læst og repeteret S. 1—57 (den almindelige Geografi og de nordiske Riger).

Naturhistorie (2 T., Jensen). Efter Feddersens „Hundrede Dyr“ er læst og repeteret Pattedyr og Fugle.

Regning (4 T., Hübe). Chr. Hansens Regnebog, 1ste Del: De fire Regningsarter i ubenævnte og benævnte Tal. Ved benævnte Tals Multiplikation og Division have Multiplikator og Divisor i Regelen været under 10, eller Tal, som kunne opløses i Faktorer under 10. Hovedregning.

Skrivning (2 T., Jensen). Som i II Klasse.

Gymnastik (2 T., Svendsen). Som i de to andre Klasser.

Engelsk (3 T., Jensen). Disciplene have været delte i to Hold; første Hold, der bestod af 7 Disciple, har læst W. Scotts „Tales of a grandfather“, S. 7—46, andet Hold, der bestod af 10 Disciple, har læst Listovs „Ledetraad ved den første Undervisning“, S. 2—52.

I Undervisningen i Engelsk, der er frit Fag for alle Disciple, undtagen for dem, der efter Ønske ere fritagne for at læse Fransk, fordi de i den lærde Skole skulle tage Realafgangsexamen af lavere Grad, have saaledes 17 Disciple deltaget.

Aarsprøven.

Den skriftlige Prøve.

Torsdag den 3die Juli.

III Kl.	II Kl.	I Kl.
8—10: Regning.	Regning.	Regning.
10—12: Dansk Stil.	Dansk Stil.	Dansk Diktat.

Den mundtlige Prøve.

III Kl.	II Kl.	I Kl.
Mandag den 7de Juli.		
8. Naturhistorie.	8. Geografi.	11. Religion.
”	4. Dansk.	3. Dansk.
Tirsdag den 8de Juli.		
8. Engelsk.	8. Engelsk.	”
3. Historie.	5. Religion.	3. Naturhistorie.
Onsdag den 9de Juli.		
11. Geografi.	8. Historie.	”
5. Tysk.	5. Fransk.	3. Tysk.
Torsdag den 10de Juli.		
8. Dansk.	11. Tysk.	10. Geografi.
5. Religion.	”	”
Fredag den 11te Juli.		
11. Fransk.	8. Naturhistorie.	10. Historie.
5. Gymnastik.	5. Gymnastik.	5. Gymnastik.

Lørdag den 12te Juli, Kl. 3, afholdes Prøve over de indmeldte Disciple.

Mandag den 14de Juli, Kl. 12, meddeles Aarsprøvens Udfald, hvorefter Sommerferien begynder.

Fredag den 15de August, Kl. 11, begynder Undervisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære Aarsprøven indbydes Disciplenes Forældre og Værger samt Enhver, der interesserer sig for Skolens Virksomhed.

Horsens, den 19de Juni 1879.

BRUUN.

IVERSEN.